

BISERICA și ȘCOLA.

Foiă bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 5 fl.—cr., pe 1/2 an 2 fl. 50 cr.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 3 fl.; până la 200 cuvinte 4 fl.;
și mai sus 5 fl. v. a.

Correspondențele se se adreseze Redacțiunei

„BISERICA și ȘCOLA.“

Èr banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Nr. 581/895.

„Esamenul de cualificațiune preoțescă se va ține aici în Arad la 20, și următoarele zile ale lui Februarie a. c. st. v. cu începere de 9 ore dimineața.

La esamen sunt admiși toți acei clerici absolți cari până la 31 Ianuarie a. c. v. s'au însinuat pentru esamen și respective și-au asternut petițiile ajustate conform Regulamentului esistente.“

Arad, 2 Februarie v. 1895.

Consistoriul eparchial gr. or. rom.
din Arad.

128/1895 Pres.

Cerculariu

cătră toate oficiile parohiale gr. or. române din protopresviteratul Tincei.

În legătură cu dispusețiunea emanată de aici la 28 Decembrie 1893 Nrul 1729. prin care administrarea interinală a vacantului protopresviterat al Tincei s'a concretizat protopresviterului Orădii-mari Toma Pacală, în speranță firmă, că acest post în restimp de un an, socotit dela mărtea protopresviterului Iosif Vessa, intemplată la 15/27 Decembrie 1893, — se va poté deplini conform ș-lui 1 din Regulamentul pentru procedură la alegerea de protopresviter; ce inse parte din cauza deselor absențări a membrilor din comitet, parte din cauza continuelor neînțelegeri între majoritatea comitetului protopresviteral și comisariul consistorial până astăzi a fost imposibil; și după ce numitul domn protopresviter al Orădii-mari sub 27 Ianuarie (8 Februarie) a. c. Nr. 66. a cerut a fi absolvat dela conducerea mai departe a vacantului protopresviterat: prin

acésta se aduce la cunoștință tuturor oficiilor parohiale, preoților, învățătorilor și dreptcredințosului popor din vacantul protopresviterat al Tincei, că până la deplinirea vacantului post de protopresviter, conducerea protopresviteratului Tincei sub datul și Nrul de față am concretizat'o domnului asesor consistorial Nestor Porumb, paroch în Tulcea, carele în calitate de administrator protopresviteral are a conduce toate afacerile bisericesti, școlare și epitropesci, și cătră care oficiile parohiale prin acésta sunt îndrumate pe lângă ascultarea și respectul obligat, din ziua de astăzi a se adresa în toate afacerile ce privesc biserica, școla, averea și bună starea acestora.

Din acest cerculariu spre scire și acomodare e a se distribui fiesce căruia preot și învățătoriu câte un exemplariu; totodată conducătoriul oficiului parohial de pe amvon are a publica cerculariul poporului.

Oradea-mare, 1/13 Februarie 1895.

Iosif Goldis,
archimandrit,
vicariu episcopesc.

Biserica față de pretensiunile de viață de astăzi ale poporului.

Este fapt, că poporul nostru în timpul din urmă a înaintat mult pre toate terenurile. De odată cu acésta înaintare i-s'au înmulțit în mare măsură și pretensiunile de viață în raport cu starea, în carea se găseau aceste pretensiuni în trecut. În trecut poporul nostru își acoperea în casă și prin economia sa aproape toate trebuințele. Rar se întâmpla în trecut, ca plugariul nostru să cumpere cu bani lucruri d'ale

mâncării; ér răsboiul, carele mai nainte se găsea aprópe în tótă casa plugariului nostru, îl provedea cu pânza și pánura trebuincióasă, pentru a-și îmbráca întregă casa.

Între astfelii de împrejurări plugariul nostru avea pretensiuni mai puține, dar o vieță mai ticită și mai fără griji, de cum este bunăoră vieța lui de astăzi. Înainte vreme plugariul nostru își purta cu un feliu de legitimă mândriă frumosul său port românesc, pentru că scia, că el reprezintă lucrul și vrednicia mânilor soției și familiei sale. Astăzi însă în unele locuri a început să pėrdă și portul din originalitatea lui, pentru că s'a scos în pré multe locuri răsboiul din casa plugariului nostru.

Și în casele, din cari s'a scos răsboiul, pânza și pánura trebuincióasă pentru casă se cumpără dela oraș cu bani scumpi; ér câscigarea acestor bani i-a înmulțit grijile și greutățile.

Este un unic exemplu ceea ce am amintit aici. Dar ceea ce i-s'a întemplat plugariului nostru în ale îmbrăcămínții i-s'a întemplat în tóte trebuințele. Vieța de astăzi a plugariului nostru este mult mai muncită de grijile vieții, de cum era acésta de exemplu înainte cu douăzeci de ani. Póte să fim greșiți, dar așa ni-se pare nouă, că pre lângă multe alte sarcine, cari trebuie să-le pórtē, astăzi plugariul nostru s'a dezvoltat pre alocuria mai cu sémă în portul femeilor un lucș pré mare, seau dóră chiar neiertat în raport cu venitele și împrejurările nóstre economice.

Înmulțirea pretensiunilor vieții este astăzi de altcum aprópe în întregă lumea o adevărată bóla socială. În privința acésta se pare că ne găsim într'o epocă, cum a fost timpul din períoda de decădínță a Romii din timpul împéraților, când în locul simplității și virtuților din períoda republicei, cari făcuseră din Roma dómna și stēpána lumii, se încuibase lucșul pre tótă linia.

Și dacă învățăm istoria lumii, pentru ca din pățania altora, din pățaniile trecutului să învățăm a ne feri de rău noi generațiunea de astăzi și generațiunile viitoare, atunci neapărat pretensiunile înmulțite de astăzi ale poporului nostru trebuie să inspire bisericii și șcólei grija trebuincióasă, ca pretensiuni, fără de cari putem fi, să-se modereze, și pre de altă parte să-se planteze, și alimenteze în popor pretensiuni și trebuințe, cari îi-promovéză dezvoltarea și înaintarea.

Pentru orientare amintim, că în lume și între ómeni sunt diferite pretensiuni. Din aceste multe amintim aici următoarele, și anume:

Cineva voiesce, ca dēnsul să manānce și în genere să trăiescă mai bine, decât alții, și tot ce câscigă, cheltuieste pentru a avé o masă cât mai bună. Al doilea are ambițiunea, seau mai bine ȓis vanitatea, să fiă îmbrăcat mai bine, decât alții, și cheltuieste pentru haine tot ceea ce câscigă. Al treilea rēvnesce să aibă trecere mai mare, decât alții în lume, și spre acest scop cheltuieste cu așa numiții „prieteni“ tot ceea ce câscigă. Al patrălea are alte dorințe, și anume: voiesce ca din ceea ce câscigă să-și asigure sieși și familiei sale o bună stare, și tot modul său de gândire și acțiune îi-este îndreptat în acéstă direcțiune.

Tóte aceste dorințe și pretensiuni le vedem în lume și între ómeni. Sunt lucruri omenesci. În consecințe și în ceea ce privesce mulțămirea, seau ne-mulțămirea omului și ómenilor, cari se lasă conduși de unele, seau altele din aceste pretensiuni este deosebire fórtē mare, și anume:

A avé nutremēntul trebuincios pentru susținerea organismului nostru físic este o necesitate de prima ordine. Când însă acéstă necesitate degeneréză în așa numita „gurmandăriă“, când adecă omul trăiesce, și speséză tot ceea ce câscigă numai pentru mulțămirea stomachului, un astfelii de traiu numai este aliment pentru organismul nostru físic; ci tocma din contră devine o otravă, care ne inveninéză, și ne ruinéză.

Tot asemenea se are lucrul și cu îmbrăcămíntea. S'a lățit în multe părți lucșul mai cu sémă la femei într'un mod înspăimēntătoriu. Mai adaogem apoi la acestea, ospețele și prasnicile costisitoare, și altele, și vom vedé, că astăzi pretensiunile poporului nostru sunt mult mai mari, de cum erau mai nainte. Tóte aceste pretensiuni sunt devenite modă; ér moda, precum se scie, în timpul nostru din nefericire a devenit pentru tóte clasele societății o putere asupritóriă.

În fața acestor pretensiuni ale poporului nostru, sporite într'un mod esagerat, ne întrebăm, că ce ținută se observeze biserică, ca să-le póttă modera și înfrána?

Au încercat unii preoți ai nostri să predice în-contra lucșului de pre amvon; dar n'au avut absolut nici un succes, și au provocat prin astfelii de predici numai resens și dușmăniă în popor. Cu una, seau două predici nici un rău, de care suferē poporul, nu se póte stērpi. Aici trebuie să se facă mai mult, și anume:

Am avut ocaziune a țice și altă dată, că ținutei și activității noastre pastorale sē-i dăm o estensiune mai mare. Sē-ne întorcem adecă la modul de păstorire pus în practică, și sē-l modernisăm după trebuințele de astăzi ale poporului nostru atât în predică, cât și în cult, și în disciplină. Cu un cuvânt asupra tuturor împrejurărilor vieții poporului nostru sē-ne estindem privirea, privegherea și activitatea noastră pastorală.

Asupra modalităților cum, vom vorbi în numerii viitori, cu atât mai vĕrtos, că referințele de astăzi și trebuințele înmulțite ale poporului reclamă cu înțepire o schimbare radicală pre terenul pastoral.

Aforisme.

Din numărul festiv al foaiei „*Transilvania*“ reproducem următoarele :

Poporul român din patria noastră mai îngustă are un singur focalariu superior de cultură, cu caracter pur național : „*Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român,*“ întemeiată de bărbați renumiți, ca *Șaguna, Șuluț, Baronu Popu, Bologa, Popasu, Cipariu, Barițiu, Pușcariu* și alții.

Aici se intrunesc românii doritori de unitatea culturai naționale. Aici este respectată convingerea religioasă a fiă-căruia. Aici se cultivă arta, știința, simțul de libertate și frașietate. Aici se depun bazele unui viitoriu demn de un popor brav. Aici se concentrează tot ce este pentru noi sublim și atrăgătoriu. Aici sē venim cu fruptele silințelor noastre spirituale. Aici sē ne vĕrsăm prisosințele materiale. Aici sē se reverse darul lui Dumnezeu în abundență !

Sibiiu, 30 Novembre, 1894.

Miron Romanul.

*

Tesaurul cuprins în seria de douedeci și cinci de ani a fōiei periodice „*Transilvania*“ este fōrte important ca isvor pentru studiul de istoriă ; tractatele-i științifice, ca avĕntate la înălțimea culturai, sunt de merit rămănătoriu ; — pentru limba-i românească netedă și limpede, cred că cu plăcere o vor ceti și literații generațiunilor venitoare.

Lugosiu, Decembre 1894.

Victor Mihályi,

Preagrat. denumit Archiepiscop și Metropolit de Alba-Iulia.

*

Prin literatură vorbește trecutul cu presentele, pentru a da direcțiune viitorului. Popórele, cari lucrăză cu îngrijirea, ce o merită, la desvoltarea și îmbogățirea literaturai lor naționale, în spiritul evan-

geliei Domnului, își asigură în mod neîndoios esistența și viitorul.

Ioan Meșianu,
Episcopul Aradului.

*

„Gutta cavat lapidem, non vi, sed saepe cavendo.“ Da, picătura de apă, adese-ori cădĕnd, îngăurește pétra. Va sē țică : nici o greutate nu e așa de mare, ca prin însuflețire și statorniciă sē nu se pótă învinge. Așa îmi vine sē țic, când gândesc la trecutul, ba chiar la urđirea Asociațiunei noastre transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, care din grăuntele de muștar, ce era atunci, vedem că a crescut un pom frumos național, aducĕnd tot mai multe roduri și adumbrind cu ramii sēi înfrunđiți tot mai mulți fii ai națiunei române.

Caransebeș, Decembre 1894.

Nicolae Popea,
Episcop.

Scriitorii din perióda a treia a istoriei bisericesci.

Dintre scriitorii bisericesci din perióda a treia înregistrăm aici următorii :

a) În Orient.

1. Maxim mărturisitoriu. S'a născut în Constantinopol din părinți de frunte cam pre la anul 580. Dĕnsul a primit o creștere fōrte îngrijită, și ajungĕnd etatea bărbăției a funcționat mult timp ca secretariu al împĕratului Heracliu. Disgustându-se însē de politica monoteletică a împĕratului a abđis de funcțiune, și a intrat ca monach în mănăstirea Crisopolea de lângă Constantinopol. În mănăstire nu a rămas mult timp, din cauză că nu poțea suferi pre monoteleți. Din mănăstire a mers în Africa, unde biserica creștină își-păstrase nealterată învățăturile sale. Din Africa a mers la Roma, unde la 639 a participat la primul sinod ținut în lateran sub presidiul papei Martin, carele a condamnat eresul monoteleților. Din acĕstă cauză atât Maxim, cât și papa Martin au fost esilati de împĕratul Constans II (642—668). Maxim a fost esilat în Tracia, de unde după câțiva ani a fost escortat la Constantinopol. Aici nevoind dĕnsul a adopta eresul monoteletismului, din ordinul împĕratului a fost bătut în public, și i-s'a tăiat limba și o mână. Astfel mutilat a fost esilat în Colchis, unde a murit la anul 668. Dĕnsul a lăsat un număr considerabil de scrieri polemice și dogmatice. Meritul principal al lui Maxim este, că a combătut cu succes monofisitismul și monoteletismul.

2. I o a n D a m a s c h i n. S'a născut cam pre la sfârșitul veacului al șeptelea în Damasc din părinți creștini. Tatăl său, Sergiu a fost un creștin zelos și ca atare a dat fiului său, o creștere foarte îngrijită. Ajungând în etate a intrat în funcțiune de stat, și a ocupat un post înalt la curtea califului din Damasc. Mai târziu retrăgându-se din această funcțiune a intrat în mănăstirea sfântului Sava, situată aproape de Ierusalim. Ca monach s'a ocupat cu literatura bisericescă până la mărtea sa întâmplată între anii 754—787. Densul a fost cel mai mare teolog al timpului său. A scris cea dintâi sistemă de teologia dogmatică, intitulată, espunerea acurată a credinții ortodoxe în 4 cărți. A scris trei apoloții, în cari apără cultul icónelor. Afară de acestea a scris mai multe tractate morale, 13 omilii, și o mulțime de imne, cari se află și astăzi în întrebuințare. Lui i-se ascrie compunerea celor 8 glasure, și compunerea imnelor din octoich. De asemenea a compus „pascalii“ pentru computarea Pascilor, cunoscută sub numirea de „mâna lui Damaschin.“

3. A n d r e i u C r i t e a n u l. Densul a viețuit pre la sfârșitul veacului al șeptelea și la începutul veacului al optălea. Densul a fost monach în Ierusalim, după aceea diacon în Constantinopol și mai pre urmă Episcop în Creta († 713). Densul a scris 32 de omilii, și a compus o mulțime de cântări bisericesci, cari se întrebuințază în ritualul bisericii noastre. În special amintim, că densul a compus „canonul cel mare“, carele se cântă la privegherea din joia sêptemânii a cincea a postului mare.

4. F o ț i u, Densul este cel mai însemnat scriitoriu bisericesc al timpului său. A fost un om de știință universală. Încă ca ténér a scris un op intitulat: „bibliotecă, seau codice, în carele a îndus în estras cuprinsul a 279 opuri, pre cari le-a cetit, făcând la fiecare din acele opuri câte o notiță critică foarte nimerită. Al doilea op, carele se ascrie lui Foțiu este „sintagma“, un manual de drept bisericesc, carele constă din două părți, și anume din „nomocanon“ și o colecțiune de canónele aduse de sínódele ecumenice și locale și de ale sfinților părinți adoptate de biserica răsăritului. În „nomocanon“ sub 14 title sânt înduse în mod sistematic canónele și legile civile, cari se referese la biserică. Sub titlul „Amfilochia“, o carte dedicată lui Amfilochiu, Episcopului din Cyzic a scris răspunsuri la 300 întrebări teologice. Afară de acesta a mai scris mai

multe scrieri polemice încontra Paulicianilor și încontra înnoirilor introduse în biserica apuseană.

5. S i m e o n L o g o t e t u l, seau M e t a f r a s t a trăit cam pre la sfârșitul veacului al nouălea, și s'a distins ca scriitoriu de biografiile sfinților.

b) În Occident.

Dintre scriitorii bisericesci din Occident înregistram aici următorii :

1. I s i d o r d e S e v i l l a. A fost cel dintâi învățat al timpului său în Occident. A desvoltat o însemnată activitate literară atât pre terenul teologiei, cât și pre terenul științei în genere. Opurile lui cele mai însemnate sânt: O enciclopediă universală, un manual de teologia sistematică, și un manual de teologia practică.

2. I o a n E r i g e n a S c o t u s. A fost un bărbat de înaltă știință, carele a cunoscut bine și limba grécă. În scrierile sale însă sedus de speculațiune teologică a propagat și învățături heterodoxe.

3. P e t r u D a m i a n i. A trăit în veacul al unspredecelea, și a fost un aprig apărătoriu și propagator al disciplinii bisericesci. Srierile sale se citează și astăzi de teologii apuseni, ca perceptive de model pentru vieța și activitatea pastorală.

C u v ê n t a r e

la Dumineca I-a a postului mare.

Multe și grele lupte au trebuit să pórte s. biserică a Mânt. nostru Isus Christos carele a ȃis, că „vor veni proroci mincinoși făcând minuni în numele Meu, vor veni lupi răpitori înbrăcați în pele de óie,“ pe cari pentru fățarnicia lor cea mare îi asemănă Mântuitoriu cu mormintele de pe acele timpuri cari se văruiiau, ȃicând, că pe din afară sunt văruite ér în lăuntru sunt pline de óele morților.

Una dintre luptele bisericeii, din care ea a eșit biruitoare, — ca din tóte luptele purtate de biserică, pentru-că nu există caz în istorie care se ne demustre, că biserica ar fi pierdut vr'odată isbânda; ci din contră biserica a eșit totdeauna învingătoare — este și lupta care a purtat-o contra gonitorilor sfințelor icóne.

Istoria bisericescă ne arată, că la începutul sutei a VIII d. Chr. împărații imperiului bizantin au fost aceia, cari au început lupta contra icónelor și au continuat-o, deși nu neintrerupt aproape 100 de ani. Impăratul L e o III. a fost primul care fiind obiceiul de a cinsti s. icóne deja înrădăcinat în popor cu puterea brachială a voit să-l ștergă. El dete la anul 730 ordin ca icónele să se depărteze din biserică. Astfeliu de porunci dete el în tóte părțile împărăției sale. Inșă poporul să rēsculă contra acestei dispozițiuni împē-

rătești, și se întemplantă mai multe tumulturi. Țr pe un soldat, care avea porunca de a lua jos o icóna a Mântuitorului foarte mult onorată de popor, care era pusă deasupra porții castelului l-au rupt în bucăți. Aruncat-a acest împărat și urmașii lui pre împotrivitorii acestor porunci în temniță, omorât-a chiar pre mulți, cari nu-și scotéu afară icónele din s. biserici și din case. Dar în zadar, creștinii nu s'au clintit de loc în cinstirea icónelor, ci din potrivă se nisuiau a-și infrumșea bisericile și casele cu icóne și mai multe și mai frumoșe, cari inchipuiau pre Mântuitorul Isus, pre Prea curata Fecióră Maria, pre S. apostoli și s. părinți, evenimente din viața Mânt. nașterea Lui în pesceră cu ângerii, magii și păstorii, restignirea, învierea, înălțarea Sa la ceriu și altele.

Impărații continuară cu edictele lor contra icónelor până când Leo IV. (775 — 780) credea deja, că onorarea icónelor e nimicită. În al 5-lea an al domniei sale însă află sub perina soției sale Irina icóne religioșe. O cercetare rigorosă arată, că la curte sunt și alți onoratori de icóne. El începe cu pedepse chiar și în contra soției sale, însă mai greu pedepsi pe ceilalți curteni, însă nu peste mult muri. N'au lipsit nici în aceste timpuri grele bărbați, cari să-și șcie implini cu sfințenie greaua lor misiune intru apărarea bisericii. Amintim aici pe s. Ioan D a m a s c e n, carele dintre toți părinții bisericesci mai bine a sciut însufleți poporul pentru cinstirea icónelor. El a suferit mutilare. Din porunca stăpânitorului său i-sa tăiat mâna. Sfântul cu mâna taiată în crunte dureri — după cum ne spune tradițiunea — a stat înaintea icónei Maicii D-lui și s'a rugat ei ca să-și descopere că ore bine seu rău e a cinsti icónele; în sfârșit el a adormit și s'a deșceptat cu mâna crescută. În semn de mulțămire acel s. părinte dela care avem cele mai multe cântări bisericesci a cântat: „De tine se bucură ceea ce ești plină de dar totă făptura . . .

După mórtea împăratului Leo IV, fiind fiul său Constantin VI. minoren, I r i n a socia lui luă în mână conducerea imperiului, și conchemă un sinod ecumenic pentru resolvarea cestiunei icónelor. Sinodul, carele este al VII ecumenic se și întruni la 787 în Nicea și decise că e nunumai permis dar și folositor și bineplăcut lui Dumneșeu, a ridica icóne religioșe și a-le onora.

Insă după sinodul al 7-lea ecumenic urmară iarăș 2 împărați, cari au fost inimizii mari ai icónelor. Dar în a. 842 murind împăratul Teofil, urmă ca regentă în numele minorenului său fiu Michail, soția sa T e o d o r a o amică a icónelor. Ei putu împreună cu patriarchul M e t o d i u introduce încă în prima Duminecă a postului s. Pașci a aceluiașan icónele cu triumf în biserică. Astfeliu s'a finit lupta bisericii contra iconomachilor. Țr biserică a decis ca această Duminecă să se serbeze în fie-care an ca D u m i n e c a o r t o d o x i e i; pentru aceea în această Duminecă s. biserică cântă: „Cu sfințele icóne

se luminează acum ca o mirésă înpodobindu-se biserică lui Christos și pre toți ii chiamă se prăsnuésă duhovnicesce, se-ne adunăm cu un gând și cu o credință cu bucurie mărind pre Domnul.“ „Cinstea icónei se înalță la chipul cel dintăiu precum dice S. Vasiliu, pentru această cu dragoste cinstim icónele Mântuitorului Christos și a-le tuturor sfinților, ca nu cumva adunându-ne acum, se cădem despre dinsele în păgânătate.“

Să vedem însă Iubiți Ascultători în s. și de astăzi în care sərbăm și aducerea aminte de acest mare eveniment a înălțării s. icóne se vedem și începând se cunoscem învețătura despre cinstirea icónelor care ni-o dă s. noastră credință.

Necredincioșii dic că a doua poruncă din cele de ce a legii vechi hotărît opresce cinstirea icónelor. Scim noi toți că acea poruncă dice: „Să nu-ți faci ție chip cioplit, nici odată asemănare, se nu-te inchini lor se nu-le slugesci lor;“ decă cercăm acum cine și cum era credința jidovilor și mai ales a popórelor pintre cari ei călătoréu din Egiptet cătră Canaan pământul făgăduinței, aflăm de foarte firéscă această poruncă a Domnului, căci de o parte credința poporului ales era foarte slabă, așa că ađi vedéu minunea Domnului că din ceriu mană le cădea pentru hrană, ér din pétră apă le-au isvorit — totuși lăpădau inchinarea lui Dumneșeu și făcându-și idoli acelora le jertfiau și se inchinau; apoi tóte popórele de atunci, ba până la venirea Mântuitorului nostru Isus Christosba unele și astăzi necunoscând pre Dumneșeu cel adevărat, ființă nevedută, care umple Ceriul și pământul și făcéu din aur, argint pétră ș. a. forme omenesci și aședându-le în templele lor însușiau acestor lucruri reci și neinsuflețite putere supranaturală, dela cari credéu, că vine tóte întemplantările firei; alții credéu în unele puteri ale naturei, că ar fi Dđeu; așa în sóre, lună, stele și-le aducéu jertfe animale vii, pre cari junghindu-le le ardéu pe altariul đeului lor; ca să-i feriască Dumneșeu pe evrei de acestea, se nu-se alătore și ei la credința păgână, căci precum scim ce este reu mai curând se lipesce de om, le a dat aspră poruncă ca se nu-și facă chipuri cioplite creșdend, c'ar fi Dđei; și în călătoria cea lungă de 40 ani vedénd la celelalte popóre se nu-se inchine lor, căci dice: „Eu sunt Domnul Dumneșeu tđu afară de mine alți Dđei se nu ai.“

„Este mare deosebire între idoli și icóne, căci idoli sunt numai inchipuiri omenesci cari nu au fost precum dice apost; șcim că idolul nu există în lume, dar icóna este o inchipuire ce înfațisédă un lucru adevărat precum icóna Mânt. ori a Preacuratei Fecióră înfațiséză lucruri adevărate cari au fost și trăit în lume. Păgânii điseiu, au adus jertfe idolilor lor și se inchinau lor ca la Dđei puternici dela cari așteptau tot binele, când însă noi aducem cinste și inchinaciune icónelor sărutându-le acelea, nu ne inchinăm văpselelor, ori lemnului, seu sticlei pre care sunt pingate, ci acelor sfinți ai căror chip sunt

icónele cătră cari uitându-ne ne pare că vedem pre acel sfânt al cărui chip este pe icónă; așa când ne închinăm icónei rēstignirei ne pare a vedé pre Christos rēstignit pre lemn înaintea caruia cu umilință ne plecăm sufletele și gândurile nóstre. Asemenea când aducem închinăciune icónei Feciórei Mariei, ne înălțăm cu mintea nóstră la Prea Sfânta Născătórea de Dđeu și plecăm ei capetele și ghe-nunchele și o lăudăm împreună cu archangelul Gavriil ca mai fericită decât toți bărbații și femeile.“ (Confes. ortodoxă).

Încă din timpurile vechi pre ómeni însemnați îi zugrăviau, ca în icóne să rămână închipuirea lor între ómeni; așa Mântuitorul carele minuni a săvârșit a fost desemnat nu numai de cei ce-l ascultau, ci și de păgâni cari vedéu întrânsul un om deosébit. Chipul Mânt. a rămas pe ștergarul cu care s'a șters de sudorile crunte produse de greutatea crucii pre care a dus'o pe umerii séi la Golgota, pe așa numita icónă a Veronicei nefăcută de mână omenescă. Unele din aceste icóne să păstréză cu scumpătate în bisericile cele mari, ér de pre acelea s'au zugrăvit alte icóne. Vēđénd desemnat pe un stăpânitor, un vítéz séu un conducetor înțelept al poporului și al bisericei cinstim mai des pomenirea lui. Privind d. e. icón'a bătăliei dela Călugăreni unde Mihaiu Eroul cu paloșul în mână năvălesce între ostasii păgâni pre cari cu o putere de 20 de ori mai mică îi biruesce. — uitându-ne la icónă ne însuflețim de faptele acelu erou.

Ícónele, portretele părinților noștrii repausați, ne aduc aminte de virtuțile, hărnicia și viața cea creștinescă a lor și din acelea ne îndemnăm a urma exemplele lor cele bune. Togmai așa vēđénd noi icónele sfinților adese și de nenumărate ori ne înălțăm inimile și gândurile spre ei și aducendu-ne aminte de viața și faptele lor, ne punem în gând ca în faptă și cuvânt vom urma lor, prin cari preamărind noi pre Dđeu cel atot bun și mult îndurat, Lu rugăm să-ne facă partasi de darurile Sale cele bogate pământesci și ceresci. Amin!

P. Serbu,
preot.

D I V E R S E.

* *Consistoriul eparchial aradan* întrunit Marția trecută în ședință plenară a luat cu durere la cunoscință trecerea pré timpuriă din acéstă vieță a mult regretatului protopresviter și asesor consistorial Geor-giu Crēcianescu, și a luat tot de odată dispusețiunile de lipsă pentru deplinirea tractului vacant al Belințului, — dispunénd atât alegerea membrilor ad hoc pentru sinodul protopresviteral, cât și escrierea concursului. De comisariu pentru conducerea actului de alegere a fost numit părintele protopresviter al Timișorii Dr. Traian Putici. De asemenea s'a dispus și alegerea unui deputat preoțesc în cercul Belințului pentru sino-

dul eparchial aradan, precum și alegerea deputat unui preoțesc devenit vacant în cercurile Belinț-Birchiș, pentru congresul național-bisericesc.

* *Morbul Prea Sântiei Sale*, Episcopului sêrbesc din Timișóra. După cum cetim în „Dreptatea“ părintele Episcop Popovici a trecut preste crisă. Alaltăeri, în 13 l. c. n., la 10 óre înainte de amiazi i-s'a amputat piciorul bolnav cu cel mai deplin succes prin proto-medicalul spitalului de aici, Dr. Bécsi Gedeon. Amputațiunea a durat vre-o 25 minute. Narcotizarea a sevêrșit-o Dr. Vilhelm Bider. După esecutarea operațiunei, bolnavul s'a trezit fórte ușurat și a povestit, că în tot timpul narcotisărei s'a simțit de tot bine și a visat, că-și petrecea la o nuntă. După-cum suntem direct informați, bolnavul prelat se află acum de tot bine și se sperează, că în curénd va fi deplin reînsănătoșat.

* *O rugare*. În primăvara anului trecut am fost cerut sucursul amicilor și fostilor elevi pentru eternisarea memoriei decedatului profesor de teologie A t a n a s i u T u d u c e s c u. Rog acum pe toți domni, cătră cari m'am adresat la timpul séu să binevoiască a-mi remite listele, cu rezultatul pozitiv ori negativ deopotrivă, ca se-mi pot face socotéla publică și realiza scopul creștinesc. — Arad, 10 Februar 1895. — Romul Ciorogariu, profesor.

* *O rugare cătră frații preoți*. Prin acéstă îmi permit a mé adresa cătră frații preoți cu următórea rugare: La alegerile de preoți în general, ar fi bine și rog pe fie-care dintre noi să fiă la culmea chemărei sale, și așa absolutul cleric, sau preotul, care reflectéză la o parochie să se țină strins de concursul publicat, nu cum se observă în multe locuri, să facă colegii concesiuni pe întrecute cu poporul. — Acestea pactări, legătueli, contracte, sau cum să le mai numim, bântuesc multe din parochiile nóstre. Adevêrul este, că poporul este în cele mai multe casuri aplicat a alege pe respectivul, care se dimitte la astfel de fapte, legătueli în ce privește ștola — fără să-și spargă capul cu consecințele, că adevă acela este cel mai slab de inger, slab de caracter, și că în multe casuri va fi capace a pacta cu alții în detrimentul limbii și al religiunii, sau să zic așa în defavorul bisericei și al poporului. Alegerea cu tocmélă este un rezultat momentan la aparință bun și folositor, dar pentru acel interes privat alegéndul preot a jertfít viitorul séu și al urmașilor séi. Sunt prin urmare dăunóse aceste pactări atât pentru preot, cât și pentru popor. Îndemn la acéstă rugare 'mi-a dat împrejurarea că mai mulți poporeni m'au întêmpinat cu o astfel de rugare, să le dau adevă o scrisóre, în urma căreia toți să solvécă egale taxe — firește fórte reduse — preotului, neluând în considerare starea materială a nici unuia. Razem au poporeni în preoții vecini, cari în faptă au contractat cu poporul; „nomina sunt odiosa“ i-retac-de astă-dată, dar va fi bine, ca fie-care cu ocazia de noué alegeri să aibă firmitate de caracter, și superiorii să pedepsécă aceste proceduri incorecte. — Traian Terbențiu, m. p. preot în Bihor.

* *40 de copii înnecati în mare*. După cum se scrie din Bruxela în Rotterdam copiii patinau pe mare. Însă fiind ghița slabă s'au rupt. 200 de copii au căzut în mare. Un vapor sosit la fața locului a fost în stare a mântui dintre ei 160, ér 40 s'au înneecat.

* *O statistică interesantă.* Un statistician englez a compus o statistică foarte interesantă, în care arată, că dintre toate națiunile din lume, cea engleză consumă cea mai mare cantitate de theă. După calculii acestui statistician în Anglia se consumă aproape o asemenea cantitate de theă, cât se consumă în întreaga America de sud și de nord, în Africa și în Australia. În tot anul se consumă 214.341,044 fonți, ceea-ce vine pe di 600.000 de fonți. În timpurile mai vechi se importa thea din China, în timpul mai nou însă din India și Ceylon, de ore-ce thea din aceste țeri e mai tare și astfel gazdele pot întrebuința o cantitate mai mică de odată.

Cât de însemnat articolu este în Anglia thea, se vede din împrejurarea, că unii comercianți mai de spirit, intră în legături de contracte cu cumpărătorii lor. În modul acesta se și întâmplă multe abusuri. Astfel în Hanley un comerciant de theă voind să se asigure în privința cumpărătorilor, a dat fie-cărui cumpărătoriu, care cumpără un font de theă, câte o obligație despre 10 fonți sterlingi, promițând, că atunci va solvi suma acesta când va vinde 120000 de lădi de theă. Dar un străin puțin complasant l'a păcălit foarte bine pe acest „binevoitor“ comerciant. Acesta adevărat a calculat că dacă comerciantul va vinde pe totă săptămâna câte o 1000 de fonți, atunci va trebui să treacă 230 de ani până se vor petrece cele 120,000 de lădi și astfel cumpărătorii ar pute aștepta mult timp până vor primi cei 10 fonți sterlingi. — De aceea judecătoria engleză l'a și pedepsit pe acest neguțător se-ducătoriu.

* *Divorțurile* (Despărțeniile) săvârșite la tribunalele din Franca de la 1884 până la 1891, adevărat în opt ani, au fost în total 40,000. Cele mai multe din aceste divorțuri (42 la sută) s'au întâmplat între lucrători, pe când pe țărănime se vin numai 7 la sută. Pe Paris singur se vin mai mult decât a treia parte din cele 40,000 divorțuri. Județul catolic Bretagne are cele mai puține despărțenii. În șapte ani s'au întâmplat acolo numai nouă.

* *Dușmani sălbatici.* Șerpii cei mai veninoși, numiți șerpi sunători, au de cei mai mari dușmani pe cerb și pe șerpele negru. Dacă un cerb află un șerpe sunător în poziție de atac, nu perde timpul și se gătesce și el de luptă, se retrage cu vre-o 10—12 pași, apoi se aruncă ca fulgerul cu unghiile pe corpul șerpelui și la moment sare în sus, ca să nu-l pótă mușca. Acestă mișcare complicată o repetă până când șerpele este duminat în bucăți. Atacul șerpelui negru nu este mai puțin periculos pentru monstrul sunător, ca al cerbului. Șerpele negru se aruncă asupra lui, se încolăcește în jurul corpului lui, începând dela gât, de 5—6 ori, apoi își ridică capul și privește aspru în ochii contrarului spre a observa efectul atacului său. Dacă șerpele sunător mai dă semn de viață, îi mai adaugă câte-va spirale și-l strânge tot mai tare. Nimic nu pôte fi mai interesant de vădut decât doi șerpi astfel încolăciți. După ce șerpele negru ține astfel pe dușmanul său 40—50 minute și a observat că nu se mai mișcă, se desface binișor și plăcă.

* *Nu se glumesc în China.* Când un casier chinez ia mai mult dela contribuabil, decât îi permite legea, primesce 70 lovituri de baston, și pe timp de un an și jumătate este încorporat în trupele de pe frontieră, unde e supus la muncile cele mai grele, chiar decât se constată, că banii i-a întrebuințat pentru îmbunătățiri în județul său în comuna sa. Banii luați pe nedrept sunt întrebuințați la lucrări de utilitate publică, ér perceptorii și ceilalți slujbași inferiori, cari au perceput aceste contribuțiuni, primesce fiă-care câte 80 de lovituri de baston.

* *Petru cel mare și hoții.* Petru cel mare al Rusiei a auzit într'o di despre mai multe furturi întemplate. Plin de mânie striga Țarul: „Dău, acesta trebuie să aibă odată un sfârșit!“ După aceea a dat poruncă să vină la el procuratorul general, Pavel Ivanovici Iagușinsky. „Scrie“, dișe Petru „scrie în numele meu, că de aci încolo ori și cine, fiă el ori cine ar fi, va fi spânzurat fără nici o cercetare și sentință, decât va fura și numai atâta cât costă o funiă de spânzurat.“

Procuratorul general își luase péna în mână, dér auzind vorbele împératului dișe foarte spăriat: „Gândesce-te tătucule la urmările unui astfel de ueaz.“

— „Scrie cum Ț-am poruncit“ — striga Țarul furios.

Iagușinsky însă tot nu începea să scrie, ci îi răspunse:

— „Țarule, tătucule, nu cumva voiesci să fi domnitor fără slugi și supuși? Dăra noi furăm cu toții, numai unul mai pe față, altul mai pe ascuns.“

Din mănios ce era, Petru isbucni de-odată în ris, privi la procuratorul său și îi dișe: „Dacă-i treba așa, apoi, ce-i drept, pe toți nu pot să-i spânzur!“ — și nu mai stăruî pe lângă porunca lui de mai nainte.

* *Rufe de hârtie.* De sigur puțin vor fi sciind, că ostașii din armata japoneză pórta cămăși de hârtie. Să nu credă însă, că aceste cămăși ar fi numai nisce sdrențe, căci deși sunt făcute din hârtie, sunt însă tari și ținătoare. Rufe de hârtie sunt parte cusute la mașina de cusut, parte și numai lipite. Toți laudă trăinicia și bunătatea acestor rufe, pe cari ostașii le pórta cu plăcere. În ce privește spălătul acestor rufe, Japonessii nu mult își bat capul cu el. Ostașii japonezi pórta rufe de hârtie până când se strică, atunci nu mai au lipsă de-a le spăla, ci le aruncă.

Nr. 160/1895.

Publicațiune.

Prin sentința Venerabilului Consistoriu eparhial ort. rom. al Aradului, ca for de a II-a instanță, sub 16/28 Ianuarie a. c. Nrul 220/1895, s'a aprobat sentința acestui scaun protopresbiteral dto 13/25 August 1894 Nrul 1041 (5 sc.) ex 1894, enunțată în procesul divorțial-e-dictal dintre părțile Petru Ignea, de ubicațiune necunoscută, și Silvia n. Micu din Babșa, terminat cu desfacerea căsătoriei încheiate între numitele părți, la 10 Octomvre 1882 în s. biserică gr. ort. rom. din Izvin, — ceea ce conform §§-lor 124—128 din „Regulamentul pentru procedură judecătorească în cauze matrimoniale,“ se aduce pe acesta cale la cunoștința celor interesați, cu adausul: că încât pribegitul nu se va ivi în termen de 45 de zile, acesta sentință divorțială se va ridica

la valoare de drept pentru partea despărțită Silvia n. Micu din Babșa.

Timișoara, 30 Ianuarie v. 1895.

Scaunul protopresbiteral gr. or.
rom. al Timișorii:

Dr. Tr. Putici, m. p.
protopresviter.

Concurs.

Neputându-se ține alegerea de preot la vacanta parohie gr. or. rom. de clasa a III-a din **Fadimac**, fost prefaptă pe 2/14 Octomvre 1894, prin această se publică concurs nou la aceeași parohie vacantă cu termen de alegere pe **12/24 Martie c.**

Emolumentele sunt: una sesiune de 30 jugere parte arătoriu, parte fâneați, intravilan parochial, dela 180 numere de case câte $\frac{1}{4}$ mețiu de cucuruz în bômbe și stola usuată.

Recursele ajustate conform Regulamentului, și adresate comitetului parochial din **Fadimac**, se se trimită până la **5/17 Martiu c.** părintelui adm. protopopesc actual **Lucian Șepețianu** în **Kiszetó**; având recurenții până în acest termen a se presenta în vre-o **Duminecă**, ori sârbătore în biserica din **Fadimac**, spre a-și arăta desteritatea în cântări, ori cuvântări bisericesci.

Arad, din ședința dela **3/15 Februarie** 1895.

Consistoriul eparchial gr. or. rom.
din Arad.

—□—

Pentru deplinirea definitivă a stațiunii învățătoresci dela școla confesională din **Moșnița**, inspectoratul Timișorii, devenită vacantă prin pensionarea veteranului învățător **Vichentie Cernet**, se publică concurs cu termen de **30 de zile dela prima publicare** în fôia diecesană „**Biserica și Școla**”

Emolumentele anuale sunt: 1) În bani gata 200 fl.; 2) în naturale 20 chible grâu à 3 fl. = 60 fl.; 20 chible cucuruz à 2 fl. = 40 fl.; 3) 20 mtri lemne pentru învățătoriu aduse în curtea școlii à 2 fl 50 mtrul = 50 fl.; (pentru sala de învățământ 12 mtri lemne) 4) 2 jughere de pământ à 10 fl. = 20 fl.; 5) o grădină mică de 600 stg. □ și un intravilan de 1000 stg. □; 6) pentru conferințe 5 fl, pentru scripturistică 5 fl.; 7) locuință sub acoperământul școlii cu 2 chilii frumoșe, cămară, și ștalog; 8) dela înmormântări, unde va fi poftit 1 fl. — După încetarea din viață a învățătorului pensionat **Vichentie Cernet** alesul va mai folosi încă 2 jughere de pământ à 10 fl jugherul = 20 fl.

Recursele ajustate conform dispusețiunilor din vigoare, și adresate com. par. sunt a se înainta la oficiul protopresbiteral din **Timișoara (Fabric)**. Recurenții au să se presente în s. biserică de acolo spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic, înse nu în ziua alegerii. Cei apți de a conduce corul vocal esistent, vor fi preferiți.

Din ședința comitetului parochial, ținută în **Moșnița**, la **21 Ianuarie** v. 1895.

Comitetul parochial.

Cu consensul protopresb.: **Dr. TR. PUTICI, m. p.** inspector de școle.

—□—

Pentru deplinirea definitivă a stațiunii învățătoresci dela școla confesională ort. rom. din **Topolovățul-mare** (inspectoratul **Belintului**) se escrie concurs cu termen de alegere pe **5/17 Martie c.**

Emolumentele anuale sunt: 1) Bani gata 192 fl. v. a.; 2) pentru conferință 10 fl.; 3) paușal de scris 5 fl.;

4) pentru 32 metri lemne din cari are a se încălzi și școla 64 fl.; 5) 29 măji metrice grâu și cucuruz; 6) 2 jugere pământ arătoriu clasa I.; 7) $\frac{1}{4}$ juger grădină estravilan; 8) cortel liber cu grădină de legumi; — dela înmormântări unde va fi poftit a] din comuna matră 40 cr. b] din filia **Topolovățul-mic** 50 cr.

Doritorii de a ocupa acest post au a se presenta în vre-o **Duminecă** sau sârbătore spre a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Din ședința comitetului parochial dela **30 Ianuarie** 1895.

Nicolae Martinovici, m. p. *Iosif Manea, m. p.*
președinte. notar ad hoc.

În conțelegere cu mine: **LUCIAN ȘEPEȚIANU, m. p.**
adm. protopopesc.

—□—

Pentru deplinirea definitivă a stațiunii învățătoresci dela școla confesională ort. română din **Parța** (inspectoratul Timișorii) se escrie concurs cu termen de alegere pe **ziua de 19 Februarie** v. a. c.

Emolumentele anuale sunt: 1) Bani gata 350 fl. v. a.; pentru conferință 5 fl.; pentru scripturistică 5 fl.; pentru famulață 8 fl. v. a.; 2) 4 jughere de pământ și o grădină de 600 st. □ cari alesul le va folosi în timpul, cât vor fi în posesiunea comunei bisericesci, și după cari va suporta toate dările; 3) 4 orgii de lemne, din cari se va încălzi și sala de învățământ; 4) dela înmormântări unde va fi poftit 50 cr.

Reflectanții au să-și substernă recursesle provădute cu testimoniu de cvalificațiune și limba magiară, adresate comitetului parochial din **Parța** — **Prea On. Domn protopresbiter și inspector de școle Dr. Tr. Putici** în **Timișoara** — **Fabric**; având să dovedescă și aptitudinea, de a conduce corul vocal deja esistent, la ce alesul va fi obligat fără alta remunerațiune. Competinții vor avé să se presente în vre-o **duminecă** ori sârbătore în s. biserică de acolo, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic, înse nu în ziua alegerii.

Se observă, că alesul va avé să se îngrijescă singur de cortel, până la edificarea școlei, ce se intenționează.

Din ședința comitetului parochial, ținută în **Parța** la **14 Decemvre** v. 1894.

Nicolae Micluța, m. p. *Avram Blaș, m. p.*
președinte. notarin.

Cu consensul protopresbiterului: **DR. TR. PUTICI, m. p.**,
inspector de școle.

LICITAȚIUNE MINUENDĂ.

Pe basa planului și preliminarului de spese aprobat de Ven. Consistoriu dto **1/13 Octomvre** sub Nrii **5116—5187/1894**, prin această se escrie concurs de licitațiune minuendă pentru renovarea **Bisericei** gr. or. române din comuna **Șicula**, ce se va ținea la fața locului în **26 Februarie (10 Martie) c.**

1. Prețul de esclamaré 389 fl 12 cr.
2. Licitanții vor depune vadiul de 10% din prețul de esclamaré.

3. Planul, preliminarul de spese și condițiunile de licitare se pot vedé la oficiul parochial.

4. Contractul legând va fi deobligătoriu pentru comuna bisericescă numai după aprobarea din partea Ven. Consistoriu diecesan.

Din ședința comitetului parochial, ținută la **19 Ianuarie** 1895.

Florian Monța, m. p.
președintele com. par.